

Goerwells Juridiska Byrå
S. W. Goerwell
556 Main St. Winnipeg, Man.

Svenska Canada-Tidningen

THE SWEDISH CANADA NEWS

Dahl Steamship Agency
225 Logan Avenue, Winnipeg, Man.

ARG. (YEAR) 36.

(Lösenummer 10 Cts.)

WINNIPEG, MANITOBA,

TORS DAGEN DEN 18 OKTOBER 1928.

N:r 42.

Ett svenskarnas föreningshus i Winnipeg planeras.

Runt Land och Riken

Zeppelinaren när U. S. A. 5,000 man arbeta vid Hudson Bay-järnvägen. Ingen valallians i Storbritannien. Regeringssamarbete i kolonisationsfrågan.

Förhärjande eldsvåda i Kina.

Från Hong Kong telegraferas det i fredags att en fruktansvärd eldsvåda hemskt i den lilla staden Macao i Kina. Över 2,000 arbetare äro utan tak över huvudet sedan den förhärjande eldsvådan förstört 500 bostadshus. Macao är en ganska betydande sjöfartsstad och innehas av Portugal, som därifrån dirigerar hela sin import från Kina.

Premiärminister King uppvaktar kung George.

I torsdags var Canadas premiärminister, Rt. Hon. Mackenzie King inbjuden till en privat talfel i Buckingham Palace. Vid detta tillfälle överlämnade premiärministern den i samband med Canadas diamantjubileum präglade minnesmedaljen i guld till kung George.

En liknande medalj kommer att överlämnas till prinsessan av Wales och en tredje till premiärminister Baldwin.

5,000 man sysselsatta vid järnvägarna i norra Manitoba.

Major Graham Bell, byråchef vid kommunikationsdepartementet, har i dagarna återvänt till Ottawa från en studieresa i norra Manitoba och efter återkomsten till sitt departement avgivit rapport över arbetets förlopp vid Hudson Bay-järnvägen. Av rapporten framgår att omkring 5,000 järnvägs- och konstruktionsarbetare äro sysselsatta utmed järnvägslinjen, vilken vid påsläggning beträffar beräknas vara färdig i mars månad nästa år. Järnvägslinjen torde vid denna tidpunkt ha nått fram till Fort Churchill, men på grund av det omfattande anläggningsarbetet torde denna fört kunna anseas fullt färdigbyggd om tre år.

Saskatchewan-regeringen samarbetar med federalregeringen för kolonisation av britter.

Under sitt uppehåll i Regina har immigrationsministern Hon. Robert Folke träffat överenskomme med provinseringen i Saskatchewan att i samråd med federalregeringen befärdja brittisk immigration. Enligt den godkända överenskommen garanterar provinseringen allt tänkbart stöd för brittiska immigran-

ter vilka anlät till landet före den 6 juni i år att överföra hustrur och familjer.

Vidare meddelas att brittiska undersåtar, vilka stå i begrepp att överföra sina familjemedlemmar till Canada skola dräva fördel av en reducerad biljett utgående med \$18.75 för vuxna familjemedlemmar medan barn få fri resa.

Ingen allians mellan liberaler och arbetare i Storbritannien.

Den liberala partiledaren i Storbritannien, David Lloyd George har vid ett stort valmöte i Great Yarmouth på det bestämdaste vederlagt ryktet om att det liberala partiet skulle gå fram under gemensam kartellbeteckning med arbetarepartiet under det förestående valet i landet. Han pointerade mycket kraftigt att det liberala partiet hade stora utsikter att vinna en glansande seger vid valet och att partiet utan tvivel komme att behärska situationen i House of Commons, som ett balansparti mellan konservativa och arbetaregrupperna.

"Graf Zeppelin" i U. S. A.

Den förut omtalade luftjätten "Graf Zeppelin" anlände i måndags eftermiddag strax före klockan 5 till Lakehurst, New Jersey efter en 110 timmars flykt över Atlanten. Flygskedet hade under överfarten utsatts för storm och otjänlig väderlek och flera gånger näst ändra kurs för att kunna drags fördel av klart väder. Vid landningen lanns nog bränsle ombord för ytterliggare 65 timmars flykt.

Mottagandet i Förenta Staterna blev ovationsartat. Tusenden efter tusenden hälsade fartygets passagerare och besättning välkomna efter den historiska flykten och man ställer nu stora förhoppningar på en reguljär luftförbindelse mellan Europa och Amerika.

Över Atlanten i Mothpian?

Från London telegraferas: Den engelska flygaren commander McDonald, som skall flyga över Atlanten i ett Moth-aeroplan, har nu tillsammans med sin maskin kommit till St. John på Newfoundland. Om väderet tillåter det, är det hans avsikt att starta på måndag. (Forts. å sid. 2)

I DET MODERNA TURKIET.

I en utländsk kollega berättas om Turkiet i våra dagar:

De moderna turkiska gatorna åtmärkas av en synnerligen livlig trafik, i vilken den lille turkiske mannen inte alltid finner sig tillrätt. Han vandrar som en drömmare och obekantare i denna nya och obekanta värld, som han själv upplåtit sina portar för. Men ser han ibland vaktparaden draga genom staden i modern utrustning och lifad stål-hjälm, och betraktar han uppriktigare de otaliga statsbilderna, de otaliga bilarna, bussarna och spårvagnarna, då gripes han av en för honom själv sållsamt känsla. Han rycks ovillkorligen med, om han vill eller inte. Om nättarna blinka de väldiga ljusreklamerna emot honom, och han gripes av en nästan oförklarlig glädje, ja, entusiasmen över utvecklingens trolleri, som tycks honom underbar, ja, framför allt underbar därför, att han anser sig själv och hela sin nation vara det genialiska upphovet till allsammans. Europas insats i Tur-

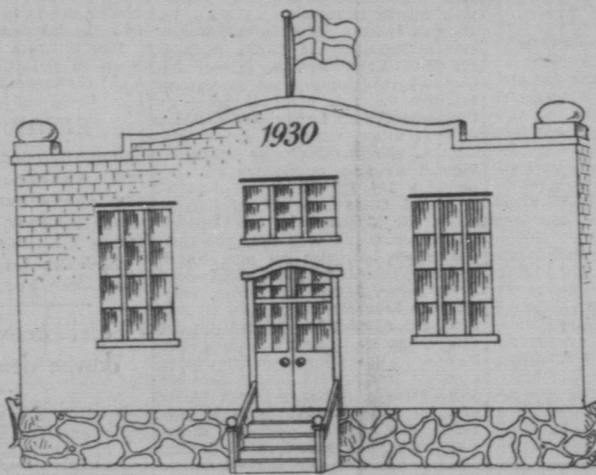
kiets utveckling glömmar han med eller utan avsikt, det må vara osagt.

Turkinnorna visa sig obeslöjade på gatorna, och det hemliga kring deras personligheter, som Pierre Loti så mästerligt skildrat, har skingrats. Och därmed ett stycke väcker roman-tik.

Den turkiska ungdomen har med glädje importerat jazzen och kan inte få nog av slagdångorna och saxofonen. De turkiska ämbetsmännen ha även de ändrat åtskilligt på sig. De ha antagit later och fasoner och domdera och stå på ett sätt, som är en rättrogen muhammedan minst sagt osympatisk. Framför allt taga de inte emot mutor längre. Kan man tänka sig ett sådant oskick... Och trots glädjen över utvecklingen tänker mängden turk med saknad tillbaka på den tid, som svunnit, en tid, som visserligen var rik på strängare regler och förbud, men de hade ju aldrig varit värre än att de kunnat kringgå...

Logen Strindberg av Vasaorden tar initiativet till byggandet av ett svenskhus.

Det svenska föreningslivet i Winnipeg har i trots av sin livaktighet dock lidit ganska mycket av att man icke lyckats få till stånd en egen föreningslokal för svenska möten och sammankomster. Winnipeg är centraliseringspunkten för icke blott immigration till Canada utan även den plats i Västern där man finner de flesta svenska intressens repräsentanter.

Nu har emellertid logen Strindberg av Vasaorden tagit initiativet till uppdragandet av ett svenskt föreningshus i Winnipeg och i dessa dagar väntas till landsmän i stad och by för att med allas medverkan kunna fylla ett länge känt behov inom svenskt föreningsliv i Winnipeg. Logen har utnämnt en byggnadskommitte bestående av följande medlemmar: Omas

Brusell, ordf. C. H. Nilson, kassör, Carl E. Rydberg sekreterare, Lars Matsson, J. A. Oline, A. W. Hammarstedt och Chas. Gustafson och denna byggnadskommitte har lätit trycka "tegelstenar" vilka till ett pris av 10 cents per styck skola säljas bland landsmännen i alla delar av landet! Genom denna försäljning hoppas logen bliva i stånd att anskaffa

en grundplåt stor nog för att börja byggandet av föreningshuset. Dessa "tegelstenar" utläppas i böcker om 60 i varje bok och sådan bok betingas ett pris av \$5.— Överskottet av försäljningen \$1.— uppbäres av den som säljer boken och får således utgå någon kompensation för det arbete som är förenat med försäljning.

(Forts. å sid. 3)

VECKANS SVERIGEKRÖNIKA.

Bomber och granater för Alfonso. Bratten och spritdrycks konsumtionsproblemet. En filmstorhet firar jubileum. Krigstillstånd. — Valen

Den spanske konungen Alfonso, nyligen avlagda besök i Sverige gav i kungliga huvudstaden upphov till en tragikomisk episod, som dock för ett slag höll hela svenska folket i andlös spänning.

I de dagarna i nådens år 1928, då det spanska majestäts om hälsoråd sig med att jagas ålg i de kungliga jaktmarkerna å Hanneberg, anlände till S.OCKHOLMS Centralpostkontor ett paket, adresserat till "Konung Alfonso" i väsk av "Barnes Dag, Stockholm" visoss avändare. Detta verkade ju i sig mån misstänkt. Reolan voro vildd rykten i omlopp, att attentat skulle riktas mot den spanske konungen — Europas i detta avseende mest eftersökte monark — och att kraftiga säkerhetsåtgärder vidtagts för att förhindra en olycka. Och nu kom ett mystiskt paket, adresserat till konungen! Genom telefonpråkning till Barnes Dags byrå övertygade man sig om, att intet paket därifrån avsåts till den spanske konungen. De ansvariga inom poststyrelsen slögo sina kloka huvuden ihop. Vad innehöll paketet? En bomb, en heivetsmaskin, en... ja, vad som helst av värsta slag! Slutligen beslöt att överlämna paketet med dess innehåll till sprängämnesinspektören för undersökning.

Och herr sprängämnesinspektören tog sig en funderare. Skulle han våga öppna paketet? Men herr sprängämnesinspektören är en ädlig man, och helt djärt tog han av omslaget, i nästa ögonblick skeddade han ner på ett beslagt taget anarkistiskt flygblad; självfallet väntade han hämnat att se en dödsbringande heivetsmaskin. Men vad fanns här? Jo, några tomma, helt oskyldiga skokrämburkar samt ett par betydelslösa papperslappar. Någon bomb såg han däremot inte till, och ingen mystisk maskin heller.

Herr sprängämnesinspektören log. Stockholm log med honom och hela Sverige kom helt plötsligt i en uppsluppen stämning. Ett skämt. Några av postinspektörerna hade velat skämta med en kamrat, vars utt-

ende starkt påmind om konung Alfonso, därför fabricerades det märkliga paketet. Men huru detta sedan kommit över på avgående postavdelningen, där det kom så mycken önska åstad, var och förblev ett mysterium. Hur som helst, hade Stockholm blivit en sensation rikare, och intet ont i det...

En annan händelse, som slagit ner som en bomb bland Sveriges intet ont anande medborgare var spritreguleringen. Dr. Bratt, svägar från sin viktiga post, men detta inträffade redan i våras. Nu meddelas, att Dr.

NYTT VAPEN I STRIDEN MOT DE FÖRHÄRJANDE KRAFTSJUKDOMARNA.

Wienprofessor har med framgång använt pepsin.

Chefen för avdelningen för intern medicin vid Rainersjukhuset i Wien professor Glaesner upptäckte för flera år sedan, att svulster i huden på gnagare kunde botas genom insprutning av saltlös pepsin. Denna upptäckt har senare med framgång använts vid behandling av mage-svulster. Efter tre års framgångsrika försök har prof. Glaesner nu bestämt sig för att använda pepsininsprutningar även vid fall av magkräfta, där operativa ingrepp icke längre äro möjliga. Det har visat sig, att patienternas tillstånd efter flera insprutningar i påfallande grad förbättrats. Av särskild betydelse är emellertid, att kraftsjukdomar även i andra organ synas reagera mot pepsininsprutningarna. Det är möjligt, att man här kommit på spåren ett nytt hormon, som bildas av mageportkörtlarna och i varje fall innehåller magleimhormextrakt. Detta nya extrakt öppnar nya perspektiv.

Bratt ej kommer att lämna sin plats, förän efterträdarefrågan lösts på ett tillfredsställande sätt. Hela sommaren igenom har det varit rykten och kassöpterier i det oändliga, om vem som skulle anses värdig att upptaga Dr. Bratts nedlagda mantel att reglera svenska folkets lagliga konsumtion av spritdrycker. Statsrådet Lyberg har utpekats som främste kandidat, men innan styrelsen i plenobehandlad frågan, torde det vara löst giva sig in på ytterligare gissningar. Hursom helst övergår inom kort "Bratten" från att vara Vin- och Spritcentralens diktator till att leda Svenska Kullagerfabrikens öden i Frankrike och reser väl på nyåret till Selnemetropolen. Det har antyts, att Dr. Bratt efter avgången från sin post tänkte sig över till U. S. A. för att "lära" amerikanerna, hur spritdrycks konsumtionsregleringsproblemet bäst bör lösas. Men den resan blir intet av, ty "Bratten" har uppslutats av den världsfamnan S. K. F.-koncernen. Men Brattssystemet lever. Åtminstone till namnet.

Filmfotografen Gustaf Bengtsson i Göteborg — närmare känd under namnet "Film-Bengt" — ingick här om dagen i sitt andra halvsekel. Evenemanget blev vederbörligen firat, och knappast någon av filmcharmererna eller filmstjärnorna på den vita duken kan trojda sig åt en mera trofast popularitet i Sverige. Överallt där det händer något stort, som skall höra eftervärlden till, står Film-Bengt stadig, trygg och säker med glimten i blicken och vevar öddeligheten i metervis, medan hans medmänniskor ångsligt ordra arbetsdragen framför hans omutligt saningsgående kamera.

Film-Bengt föddes i Borås och är en av den svenska filmens pionärer. Han var med i den första göteborgska filmateljén, där liknast av Kercker förde spran, och Calle Barckind och Oile Sandberg sattes upp Otterhällan. Hela västra

(Forts. å sid. 3)

Sista Poolutbetalningen

Vetepoolen har nu fullgjort sista utbetalningen för 1927-års skördeår med \$5,131,331. En betydelsefull etapp i vetepoolens historia tillryggalagd.

Den sista utbetalningen för 1927-års veteskörd uppgående till två och en fjärdedel cents per bushel utsändes till poolmedlemmar i prairieprovinserna i torsdags. Av den totalsumman, som uppgick till \$5,131,331, sändes \$307,845 till Manitoba; Saskatchewan poolmedlemmar fingo mottaga \$2,870,820 och Alberta \$1,953,666.

HASSELLS OCH CRAMERS HEKOMST.

S. S. "Frederik VIII" som den 15 dennes lade till vid Scandinavian-American Line's kaj i Hoboken, medförde bland sina passagerare de berömda amerikanska grönländsflygarna Bert R. J. Hassel och Parker D. Cramer, ledsagade av professor Elmer Eges från Michigan universitetets meteorologiska station på Grönland. Kajen var fylld till trängsel och flygarna fingo ett mer än vanligt festligt mottagande av såväl den amerikanska pressens talrika repräsentanter som den alltid gästfria och ouspionssjälkande storstaden.

Hassells och Cramers flygexpedition utgick som bekant från Rockford i Illinois med det målet att upprätta en ny transatlantisk luft-rout till de nordiska länderna via Grönland och England. Flygarna ankom också lyckligt till Grönland och landade utan att skada maskinen, som de dock nödgades kvarlämna i den djupa snön. Deras hjältemodiga bedrift är från detta ögonblick ett arktiskt äventyr fullt av faror och besvär, vilket dock, som alla goda äventyr, får ett lyckligt slut. Först ett längre uppehåll i snövidderna, därpå, den 4 september ankom flygarna till kolonien Godthaab på Grönland, där "Det Forenede Dampskibsselskabs" lilla fraktångare "Fulton" tillfälligtvis låg klart att avgå till Köpenhamn.

Då flygarna den 26 september ankom till Köpenhamn, funno de den danska huvudstaden festsmått till deras ära. Vid ankomsten bjödes de välkomna av amerikanska ministern, Mr. Dudge, som framförde konung Gustavs hälsning; av ordföranden för Danmarks Aeronautiska och

Den nu utsända betalningen är en ren nettollkvid för allt slags vete, har E. B. Ramsay, general manager för the Central Selling Agency, förklarat, enär alla extra kostnader avdrogos från förra interimbetalningen. Poolens veterbriser för förlidet är ha sålunda varit: No. 1 Northern, levererat vid Fort William, \$1.42 pr bushel; för samma sort betaltes året förut \$1.42; under 1926 \$1.45; under 1925 \$1.66 och år 1924 betalte Alberta poolen \$1.01.

I och med att denna utbetalning fullgjorts, har den canadiska vetepoolen tillryggalagt den första perioden i sin historia, förklarade häromdagen A. J. McPhail, president för Saskatchewan vetepool. Under det första året under den nu gångna perioden var poolens vetemåttning \$1,000,000 bushels och betalningen \$1.66 per bushel för Northern i leverat vid Ft. William det andra året var omsättningen 187,000,000 bushels; det tredje 180,000,000; det fjärde och sista året 210,000,000 bushels. Det har alltså varit en väldig ökning i omsättningen under det senaste gångna året.

Under den gångna perioden ha poolerna gemensamt omsatt 759,000,000 bushels av olika slags säd, för vilken utbetalats \$1,100,000,000. Andock har man lyckats få ihop reservfonder uppgående till cirka \$20 milj. (ur C. F.)

Geografiska Sällskapet och andra honoratiors. Samma afton voro de Geografiska Sällskapets hedersgäster vid en festmiddag. Efter ett längre uppehåll i Köpenhamn gingo flygarna den 4 oktober ombord på S. S. "Frederik VIII" och blevo åter föremål för huvudstadens hyllningar. Hassell, som är av svensk börd och hade begagnat tillfallet att avlägga besök hos sina och sin hustrus släktingar i Sverige, uttalande sig vid avresan för Associated Press:

"Vår maskin blev icke skadad vid landningen på Grönland, men de följande svåra stormarna förstörde den. Motoren och de mekaniska instrumenten hoppas vi dock kunna rätta. Dessvärre gick vår post förlorad — däri beräknat breven till det svenska kungahuset. Nästa år flyga vi från Rockford till Köpenhamn via Grönland och Island, då den ruten är långt att föredraga framför den direkta över Atlanten till England."

ANNONGENRE MED ANOR.

Tyskarna, som äro grundliga med litet av varje, ha även kommit att intressera sig för giftermålsannonsens historia. Av den redogörelse, som lämnats för saken, finna vi till vår stora och oförställda förvåning, att sagda annonsföreteelser ha anor ganska långt tillbaka i tiden. Man hör ju annars ofta att den är typiskt exempel på sedernas förflackning i en modern och förvart är allimer amerikaniserad nutid. Giftermålsannonsen föddes i England den 19 juli 1695. Den dagen stodo igte mindre än två dylika annonser att läsa i ett litet Londonblad. Tvillingar, alltså. De meddelade, att två herrar var för sig sökte en maka. I en not gick bladets redaktör i god för att bägge voro hederliga karlar med de mest respektabla avskifter, och att de ursprungligen muntligt framfört sina önsknin-gar till honom, varpå han rätt dem att slänga ut sina krokar i hans trycksvärta.

Efter 43 år, alltså 1738, kom nyheten till Tyskland, där ett honett fruntimmer, som den vackra termen lod, det året önskade sig bekantskap med en man, helst en doktor med ett fil. eller ett teol. framför, i den för äktenskaps ingående. Iden slog an. Den hade funnit den rätta jordmänen. Inom kort började t. o. m. särskilt för giftermålsannonser avsedda tidningar utkomma. En hette "Allgemeiner Heirattempel", och det låter ju precis som ett namn på en dylik tidning skall låta.

Välsignelsen spred sig från Tyskland till grannländerna. Ett steg i modern riktning gjordes år 1793 i Österrike, där den giftermålsannonsen hade upp sitt krokrop, samttidigt bifogade en önskan att infit annat maskulnum än den, som utom ett slappande hjärta även ägde 1,500 gulden, skulle göra sig besvär.